

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujság

Osztályozás

308

Szerző S. A.

Cím A legnagyobb színház

Hely

Idő

"1913"

Forrás: Pesti napló

Személy

Bp.

1913 I/19 19

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

A legnagyobb színház.

— Jól mondja, asszonyom, ez a Budapest egy nagy színház. Mindenki szereplő benne és mindenki néző is, mindenki színházat játszik a többiek számára és egyuttal nézi, hogyan játszanak színházat a többiek az ő számára. Az egész világ egy nagy színház, az igaz, de sehol sem annyira színészes színház, mint ez a mi furcsa kis világunk.

Már maga a város is egy óriási nagy kulissza. Házak, melyekről leri, hogy nem az állandóság számára épültek, utcák, melyek folyton változtatják a képüket, úgy, hogy fél év múlva nem ismer rájuk aki bennük született, lakások, melyekbe még be sem hurcolkodott az ember s máris azon töri a fejét, hogy fog kihurcolkodni. Minden az ideiglenesség jellemével van bevonva, — arra való, hogy egy felvonás múlva eltakaríták és mást tegyenek helyébe.

— És az emberek... Az ideiglenes környezetben ők a legideiglenesebbek. Se nem vidékiek, se nem nagyvárosiak, még rajtuk a vidék ködmönszaga, de már rajtuk a nagyváros drogéria-szaga is; se nem műveltek, se nem műveletlenek, formásokba szerelmesek és formátlanul szabadosok egyszerre. Mindent, amit tudnak; ideiglenesen tudnak, mert nem

tudják jól, nem is tanulták meg csak arra az alkalomra, amelyre szükségük volt, hogy tudják s sohase tudják biztosan, nem kell-e holnap az ellenkezőjét tudniok. Ami ma tetszik nekik, holnap már elfordulnak tőle, mert izlésük sem állandó, nincs is saját izlésük, csak úgy laknak benne, mint a bérlakásokban. Ideiglenes a foglalkozásuk; ahogy a színész ma francia marquist játszik, holnap falusi tekintetes urat,

holnapután norvég polgárt, a budapesti ember is, ha ma bankhivatalnok, sohase tudja, nem lesz-e holnap cipőkereskedő, holnapután mozi-tulajdonos, egy hét múlva építés-vállalkozó. Legideiglenesebb a pénzük, ez a rossz, kitartás nélküli, hűtlen budapesti pénz, amely olyan, mint a kacér asszony, aki mindenkit csalogat maga után, egy-egy pillanatra odaadja magát ennek is, annak is, aztán kacagva ott hagyja s aki lefülte is egy időre magának, sohase tudja, mikor fog elroppenni a kezéből, más, ugyanolyan sorsu kezébe. Sehol a gazdagságnak nincs olyan ideiglenes természet, — állandó csak a szegénység nálunk.

— Adnak ebben a furcsa nagy színházban néha tragédiát is, többnyire azonban csak bohózatnak tudom látni, amit itt játszanak. A legkelendőbb itt a lelehetetlenebb színházi műfaj: a bohózat, mely rosszul végződik. Ennél csak legyőle darabot játszanak többször: azt, amely nem végződik sehog, csak úgy félbenmarad. Mint az orfeumi darabok, melyekre nézve a rendőrség írja elő, hogy nem szabad befejezett eredményűeknek lennie. C

— Én nem bánom, tölem játszhatnak, amit akarnak, csak olyan kutya rossz színészek ne játszanának benne. Nincs bennük egy csepp eredetiség, mindig utánoznak valamit. Ami Budapesten van, az mind utánzata valaminek. Az épületeinket nézem, mindig eszembe jut valami bécsi vagy berlini épület, a város minden intézménye, forgalmi és kulturális eszköze valamely más városból van kopizálva. A könyveink mindig eszünkbe juttatnak valami német vagy francia könyvet, a képeink úgy hatnak, mint egy-egy ismert külföldi mester gyengébb művei, még az üzlet-kirakataink is a Kärnthnerstrasséból vagy a Friedrichsstrasséról vannak kopizálva. Az emberek esze talán kopirozó pa-

pirossal van bevonva, hogy csak olyat lát meg, ami valahol már megvan, újat, eredetit kitalálni elvéte se tud. Egy szinpadí trükk, egy új ötlet nem telik mitőlünk. Plagizálni, azt tudunk jól. A plágiumot is újra elplagizáljuk. Ha valaki valahonnan elcsip egy ötletet és megvalósítja, sőt valamelyes sikert arat is vele, akkor rögtön ötvenen is rárohannak és elplagizálják tőle, amit plagizált, akár „enyves hát“-boltról van szó, akár irodalmi műről, akármi másról. Látunk dolgokat, melyek az ezredik utánzat utánzatai, csak eredetit nem látunk soha.

— Rossz színház ez nagyon. És tudja, az újságok akkor szoktak egy színházról legtöbbet beszélni, mikor a legrosszabb, amikor a legtöbb rajta a szidni való. Nem lesz tehát rossz, hogyha majd jövőre elmondok magának egyet-mást erről a színházról.

S. A.